

Laidiens: **29.12.2015., Nr. 253**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/253.10**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 775

Rīgā 2015. gada 22. decembrī (prot. Nr. 68 36. §)

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Gada pārskatu un
konsolidēto gada pārskatu likuma
15. panta pirmo un otro daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. kārtību, kādā novērtē un finanšu pārskatā norāda saņemto valsts, pašvaldību, ārvalstu, Eiropas Savienības, citu starptautisko organizāciju un institūciju finansiālo atbalstu (finanšu palīdzību), ziedojumus un dāvinājumus naudā vai natūrā;
- 1.2. kārtību, kādā finanšu pārskatā norāda notikumus pēc bilances datuma, grāmatvedības politikas maiņu, grāmatvedības aplēšu izmaiņas un kļūdu labojumus;
- 1.3. kārtību, kādā uzskaita un novērtē ieņēmumus no preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, kā arī sabiedrības aktīvu nodošanas lietošanā citām personām, gūstot procentu, autoratlīdzību un dividenžu ieņēmumus;
- 1.4. pamatlīdzekļu grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas metodes un kārtību, kādā finanšu pārskatā norāda ar tiem saistītās izmaksas un vērtības izmaiņas;
- 1.5. darba vai produktīvo dzīvnieku vai augu grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas metodes un kārtību, kādā finanšu pārskatā norāda ar tiem saistītās izmaksas un vērtības izmaiņas;
- 1.6. uzkrājumu, debitoru parādu, uzkrāto ieņēmumu, uzkrāto saistību, iespējamo saistību un iespējamo aktīvu novērtēšanas nosacījumus un metodes;
- 1.7. kārtību, kādā sabiedrība, kura ir būvdarbu veicējs vai citu ilgtermiņa līgumdarbu izpildītājs, uzskaita un novērtē ar būvdarbu līgumu vai citu ilgtermiņa līgumu saistītos ieņēmumus un izdevumus;
- 1.8. pētniecības un attīstības pasākumu un sabiedrībā radītu nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas nosacījumiem neatbilstošu bezķermenisku lietu norādīšanu finanšu pārskatā, minot konkrētus piemērus;
- 1.9. krājumu grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas metodes un kārtību, kādā finanšu pārskatā norāda ar tiem saistītās izmaksas un vērtības izmaiņas;
- 1.10. kārtību, kādā novērtē un finanšu pārskatā norāda finanšu nomas un operatīvās nomas darījumus;

1.11. kārtību, kādā pašu kapitāla posteņus norāda finanšu pārskatā individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības;

1.12. kārtību, kādā finanšu pārskatu sagatavo sabiedrība, kura neatbilst Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma (turpmāk – likums) 14. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktajam darbības turpināšanas principam;

1.13. kārtību, kādā sagatavo finanšu pārskatu par periodu, kas īsāks par pārskata gadu (starpperiodu pārskats);

1.14. noteikumus par ieguldījuma īpašumu, bioloģisko aktīvu vai pārdošanai turētu ilgtermiņa ieguldījumu pārklassificēšanu un turpmāku norādīšanu bilanci, ja sabiedrība pārtrauc attiecīgo īpašuma objektu novērtēšanu, pamatojoties uz to patieso vērtību.

2. Noteikumi neattiecas uz likuma 3. panta piektajā daļā minētajiem likuma subjektiem, kuri, atkāpjoties no likumā noteiktajiem gada pārskata un finanšu pārskata posteņu novērtēšanas principiem un noteikumiem, gada pārskata posteņus novērtē saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija Regulu Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu (turpmāk – starptautiskie grāmatvedības standarti).

2. Kārtība, kādā novērtē un finanšu pārskatā norāda saņemto valsts, pašvaldību, ārvalstu, Eiropas Savienības, citu starptautisko organizāciju un institūciju finansiālo atbalstu (finanšu palīdzību), ziedojumus un dāvinājumus naudā vai natūrā

3. Sabiedrība finanšu pārskatā atspoguļo jebkuru no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas līdzekļiem sabiedrībai sniegtu finansiālo atbalstu (turpmāk arī – finanšu palīdzība), kas izpaužas kā saimniecisko labumu sniegšana tieši šai konkrētajai sabiedrībai par to, ka tā pagātnē ievērojusi vai nākotnē ievēros noteiktus nosacījumus, kas attiecas uz tās saimniecisko darbību, vai tādēļ, ka šī sabiedrība atbilst noteiktiem kritērijiem.

4. Šās nodaļas noteikumi neattiecas uz gadījumiem, kad:

4.1. valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas sniegtie saimnieciskie labumi (turpmāk – saimnieciskie labumi) attiecas uz infrastruktūras nodrošināšanu, objekts ir publiskajā lietošanā un uz konkrēto sabiedrību neattiecas (piemēram, valsts vai pašvaldības līdzekļu ieguldījums ūdensvada, transporta vai sakaru tīklā);

4.2. saimnieciskie labumi saņemti saistībā ar konkrētās sabiedrības saimnieciskajiem darījumiem un gūti, ievērojot komerciālos principus (piemēram, preču pārdošana, pakalpojumu sniegšana vai būvdarbu veikšana valsts vai pašvaldības vajadzībām, ievērojot Publisko iepirkumu likuma prasības, nav uzskatāma par finansiālā atbalsta sniegšanu sabiedrībai);

4.3. saņemtos saimnieciskos labumus sabiedrības grāmatvedībā nav iespējams ticami novērtēt (piemēram, bez atlīdzības saņemtās valsts vai pašvaldības iestādes konsultācijas saistībā ar sabiedrības saimniecisko darbību).

2.1. Saņemtā valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskās organizācijas vai institūcijas finansiālā atbalsta (finanšu palīdzības) novērtēšana un norādīšana finanšu pārskatā

5. No valsts vai pašvaldības budžeta tiešā naudas maksājuma veidā saņemto finanšu palīdzību – subsīdiju izdevumu (zaudējumu) segšanai vai dotāciju noteiktu valsts vai pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai – un finansiālo atbalstu, kas izpaužas kā nodokļu (arī valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu) parādu vai citu sabiedrības

parādu valsts vai pašvaldības budžetam daļēja vai pilnīga norakstīšana, iekļauj ieņēmumos tajā pārskata gadā, kurā saņemta finanšu palīdzība vai finansiālais atbalsts.

6. No valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas saņemtu finanšu palīdzību, kas izpaužas kā tiešais naudas maksājums, norāda bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" attiecīgi ilgtermiņa vai īstermiņa kreditoru sastāvā, ja saskaņā ar vismaz vienu no šīs finanšu palīdzības devēja noteiktajiem nosacījumiem:

6.1. nauda paredzēta ilgtermiņa ieguldījumu objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;

6.2. nauda tiks izlietota tikai nākamajā pārskata gadā (tā paredzēta noteiktu nākamā pārskata gada kārtējo izdevumu segšanai vai funkciju izpildes nodrošināšanai);

6.3. ja nosacījums netiks izpildīts, nauda nākamajos gados būs jāatmaksā.

7. Bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" norāda arī:

7.1. finansiālo atbalstu, kas izpaužas kā par valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības līdzekļiem izveidota ilgtermiņa ieguldījumu objekta ar ierobežotu lietošanas laiku nodošana sabiedrības īpašumā bez atlīdzības vai tā pārdošana sabiedrībai par cenu, kas ir zemāka par šā objekta patieso vērtību, – atbilstoši vērtībai, kas norādīta dokumentos par finansiālā atbalsta piešķiršanu vai īpašuma tiesību nodošanu, vai, ja sabiedrība izvēlējusies finansiālā atbalsta veidā saņemto pamatlīdzekļu objektu vai ilgtermiņa finanšu ieguldījumu objektu novērtēt patiesajā vērtībā, – atbilstoši finansiālā atbalsta patiesajai vērtībai;

7.2. saskaņā ar apstiprināto finansēšanas kārtību – Eiropas Savienības finansējumu, kas izpaužas kā izdevumu atmaksas pēc ilgtermiņa ieguldījumu objekta iegādes, izveidošanas vai būvniecības projekta pabeigšanas vai pakāpeniski ilgtermiņa projekta īstenošanas gaitā, – pamatojoties uz iesniegtajiem finansējuma atmaksas pieprasījumiem atbilstoši saņemtajām summām, izņemot šo noteikumu 11. punktā minētos gadījumus.

8. Sabiedrība var izvēlēties novērtēt finansiālā atbalsta veidā saņemtu pamatlīdzekļu objektu vai ilgtermiņa finanšu ieguldījumu objektu atbilstoši patiesajai vērtībai, ja:

8.1. minētā objekta vērtība, kas norādīta dokumentos par finansiālā atbalsta piešķiršanu vai īpašuma tiesību nodošanu, ir zemāka par tā patieso vērtību;

8.2. šā objekta vērtība minētajos dokumentos nav norādīta, bet patiesā vērtība ir zināma (to ir iespējams ticami noteikt).

9. Bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" norādīto saņemtās finanšu palīdzības vai citā veidā saņemtā finansiālā atbalsta summu iekļauj attiecīgo pārskata gadu ieņēmumos:

9.1. ja par finanšu palīdzības veidā saņemto naudu iegādātā, izveidotā vai uzbūvētā ilgtermiņa ieguldījumu objekta vai finansiālā atbalsta veidā saņemtā ilgtermiņa ieguldījumu objekta lietošanas laiks ir ierobežots un:

9.1.1. ja saņemtā finanšu palīdzība vai citā veidā saņemtais finansiālais atbalsts pilnībā sedz minētā objekta vērtību, – atbilstoši to kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summām;

9.1.2. ja saņemtā finanšu palīdzība vai citā veidā saņemtais finansiālais atbalsts sedz tikai daļu no minētā objekta vērtības, – atbilstoši tām šā objekta kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summu daļām, kuras attiecas uz saņemto finanšu palīdzību vai finansiālo atbalstu;

9.2. saskaņā ar šīs summas izlietojumu kārtējā gada izdevumu segšanai vai funkciju izpildes nodrošināšanai, ja nauda šiem mērķiem tika saņemta iepriekšējā pārskata gadā;

9.3. kad izpildīti visi nosacījumi, kuru neizpildot nauda jāatmaksā, vai pakāpeniski minēto nosacījumu izpildes laikā, par to norādot sabiedrības grāmatvedības politikā.

10. Ja no finanšu palīdzības veidā saņemtās naudas iegādāts vai citādi finansiālā atbalsta veidā iegūts zemesgabals vai cits ilgtermiņa ieguldījumu objekts ar neierobežotu lietošanas laiku, šādu finansiālo atbalstu iekļauj tā pārskata gada ieņēmumos, kad attiecīgais ilgtermiņa ieguldījumu objekts atsavināts, izņemot gadījumu, ja minēto ilgtermiņa ieguldījumu objektu iespējams tieši saistīt ar kādu citu ilgtermiņa ieguldījumu objektu, kura lietošanas laiks ir ierobežots. Šādā gadījumā finansiālo atbalstu var iekļaut ieņēmumos pakāpeniski šā cita objekta paredzētajā lietošanas laikā (piemēram, ja finanšu palīdzība ir saņemta attiecībā uz zemi ar nosacījumu, ka uz šīs zemes ir jāuzceļ ēka vai būve, tad šādu finanšu palīdzību ir pamatoti atzīt peļņas vai zaudējumu aprēķinā ēkas vai būves derīgās izmantošanas laikā).

11. Ja šo noteikumu 7.2. apakšpunktā minēto izdevumu atmaksu sabiedrība saņem:

11.1. nākamajā pārskata gadā pēc attiecīgā ilgtermiņa ieguldījumu objekta (pamatlīdzekļa) nolietojuma aprēķināšanas uzsākšanas vai vēlāk, saņemto summu sākotnēji norāda bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un pēc tam sistemātiski iekļauj ieņēmumos šā objekta atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā;

11.2. kad attiecīgā ilgtermiņa ieguldījumu objekta (pamatlīdzekļa) nolietojuma aprēķināšana jau ir pabeigta, saņemto summu iekļauj tā pārskata gada ieņēmumos, kad izdevumu atmaksu saņemta.

12. Pārskata gada ieņēmumos iekļautās summas norāda peļņas vai zaudējumu aprēķina postenī "Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi" vai citā ieņēmumu postenī, ja tas precīzāk atbilst saņemtā finansiālā atbalsta būtībai.

13. Eiropas Savienības piešķirto finansējumu, kas izpaužas kā tādu atbalstāmo izdevumu atmaksu pēc projekta īstenošanas, kuri nav saistīti ar ilgtermiņa ieguldījumu objektu iegādi, izveidošanu vai būvniecību, bet attiecas uz kārtējiem izdevumiem (piemēram, izdevumi saistībā ar konsultācijām un dalību izstādēs un misijās vai nodarbināto kvalifikāciju un izglītību), sabiedrība iekļauj ieņēmumos tajā pārskata gadā, kad minēto atbalstāmo kārtējo izdevumu atmaksu ir saņemta.

14. Sabiedrība savā grāmatvedības politikā var paredzēt saņemtā finansiālā atbalsta iekļaušanu ieņēmumos pirms visu šo noteikumu 9.3. apakšpunktā minēto ar atbalstu saistīto nosacījumu izpildīšanas vai pirms atbalstāmo izdevumu atmaksas saņemšanas tikai tad, ja sabiedrībai ir pamatota pārliecība par to, ka tiks izpildīti abi šie nosacījumi:

14.1. visi ar finanšu palīdzības saņemšanu saistītie nosacījumi tiks izpildīti;

14.2. atbalstāmo izdevumu atmaksu tiks saņemta.

15. Ja nākamajos gados pēc saņemtā finansiālā atbalsta iekļaušanas bilanci vai peļņas vai zaudējumu aprēķinā atklāties, ka nav izpildīts kāds no finansiālā atbalsta devēja nosacījumiem un saņemtais finansiālais atbalsts pilnībā vai daļēji jāatmaksā, tad:

15.1. ja saņemtā finansiālā atbalsta summa pilnībā iekļauta attiecīgo pārskata gadu ieņēmumos, atmaksājamo finansiālā atbalsta summu noraksta tā pārskata gada izmaksās, kad kļuvis droši zināms, ka šī summa būs jāatmaksā;

15.2. ja saņemtā finansiālā atbalsta summa ietverta bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un vēl nav pilnībā iekļauta attiecīgo pārskata gadu ieņēmumos, atmaksājamās finansiālā atbalsta summas norakstīšanai vispirms izlieto bilances posteņa "Nākamo periodu ieņēmumi" atlikumu, pārskata gada izmaksās iekļaujot tikai no šā posteņa atlikuma nesegto atmaksātās finansiālā atbalsta summas pārpalikumu;

15.3. veic attiecīgās grāmatvedības aplēses maiņu, attiecīgi piemērojot šo noteikumu 3.3. apakšnodaļā noteikto kārtību.

2.2. No fiziskajām un juridiskajām personām saņemto ziedojumu vai dāvinājumu naudā vai natūrā novērtēšana un norādīšana finanšu pārskatā

16. Par dāvinājumu vai ziedojumu šo noteikumu izpratnē ir uzskatāma fiziskas, juridiskas vai citas personas naudas, mantas vai pakalpojuma nodošana bez atlīdzības sabiedrības īpašumā, nosakot vai nenosakot tā izlietošanas mērķi.

17. Sabiedrība tiešā naudas maksājuma veidā saņemto ziedojumu vai dāvinājumu iekļauj ieņēmumos tajā pārskata gadā, kurā saņemts attiecīgais naudas maksājums, izņemot šo noteikumu 18. punktā minētos gadījumus.

18. Tiešā naudas maksājuma veidā saņemto ziedojumu vai dāvinājumu norāda bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" attiecīgi ilgtermiņa vai īstermiņa kreditoru sastāvā, ja saskaņā ar vismaz vienu no naudas devēja noteiktajiem nosacījumiem:

18.1. nauda paredzēta ilgtermiņa ieguldījumu objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;

18.2. nauda tiks izlietota tikai nākamajā pārskata gadā (tā paredzēta noteiktu nākamā pārskata gada kārtējo izdevumu segšanai vai funkciju izpildes nodrošināšanai);

18.3. ja nosacījums netiks izpildīts, nauda nākamajos gados būs jāatmaksā.

19. Bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" norādīto saņemto ziedojuma vai dāvinājuma summu iekļauj attiecīgo pārskata gadu ieņēmumos, ja par ziedojuma vai dāvinājuma veidā saņemto naudu iegādātā, izveidotā vai uzbūvētā ilgtermiņa ieguldījumu objekta vai ziedojuma vai dāvinājuma veidā saņemtā ilgtermiņa ieguldījumu objekta lietošanas laiks ir ierobežots un:

19.1. saņemtā ziedojuma vai dāvinājuma summa sedz minētā objekta vērtību, – atbilstoši to kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summām;

19.2. saņemtā ziedojuma vai dāvinājuma summa sedz tikai daļu no minētā objekta vērtības, – atbilstoši tām šā objekta kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summu daļām, kuras attiecas uz saņemto ziedojuma vai dāvinājuma summu.

20. Ja no ziedojuma vai dāvinājuma veidā saņemtās naudas iegādāts vai citādi ziedojuma vai dāvinājuma veidā iegūts zemesgabals vai cits ilgtermiņa ieguldījumu objekts ar neierobežotu lietošanas laiku, šādu ziedojumu vai dāvinājumu iekļauj tā pārskata gada ieņēmumos, kad attiecīgais ilgtermiņa ieguldījumu objekts atsavināts, izņemot gadījumu, ja minēto ilgtermiņa ieguldījumu objektu iespējams tieši saistīt ar kādu citu ilgtermiņa ieguldījumu objektu, kura lietošanas laiks ir ierobežots. Šādā gadījumā ziedojuma vai dāvinājuma summu var iekļaut ieņēmumos pakāpeniski šā cita objekta paredzētajā lietošanas laikā (piemēram, ja ziedojums vai dāvinājums ir saņemts attiecībā uz zemi ar nosacījumu, ka uz šīs zemes ir jāuzceļ ēka vai būve, tad šādu ziedojumu vai dāvinājumu ir pamatoti atzīt peļņas vai zaudējumu aprēķinā ēkas vai būves derīgās izmantošanas laikā).